

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos direktyvų 2000/60/EB ir 2008/105/EB nuostatos dėl prioritetinių medžiagų vandens politikos srityje

(COM(2011) 876 final – 2011/0429 (COD))

(2012/C 229/22)

Pranešėja **An LE NOUAIL-MARLIERE**

Europos Parlamentas, 2012 m. vasario 14 d., ir Taryba, 2012 m. vasario 22 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 192 straipsnio 1 dalimi, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos direktyvų 2000/60/EB ir 2008/105/EB nuostatos dėl prioritetinių medžiagų vandens politikos srityje

COM(2011) 876 final – 2011/0429 (COD).

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2012 m. gegužė 11 d. priėmė savo nuomonę.

481-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. gegužės 23–24 d. (gegužės 23 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 135 nariams balsavus už, 15 - prieš ir 14 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK palankiai vertina dabartinį direktyvos projektą, kuriame išplėstas prioritetinių medžiagų ir prioritetinių pavojingų medžiagų sąrašas ir pritaikytas pats tinkamiausias poveikio vertinime pasiūlytas sprendimas ⁽¹⁾.

1.2 Komitetas pritaria Komisijos pasiūlytam naujam mechanizmui, pagal kurį jai būtų teikiama tikslinė aukštos kokybės stebėsenos informacija apie medžiagų koncentraciją vandens aplinkoje didžiausią dėmesį skiriant naujiems teršalams ir medžiagoms, kurių turimi stebėsenos duomenys nėra rizikai vertinti reikiamos kokybės. EESRK mano, kad šis naujas mechanizmas turėtų padėti rinkti tokio pobūdžio informaciją visuose ES upių baseinuose ir išlaikyti priimtino lygio stebėsenos sąnaudas.

1.3 Vis dėlto EESRK rekomenduoja į direktyvos projektą bent jau kaip pabandymą įtraukti konkrečius kol kas dar ne visiškai perprastų šių sričių tyrimus:

i. nanodalelės ir konkrečiai jų sąveika su prioritetinėmis medžiagomis, kadangi ši tema kelia vis daugiau klausimų, kuriuos perduoda Europos aplinkos agentūra ⁽²⁾;

ii. vidaus vandenyse esančių medžiagų cheminių junginių poveikis, kadangi šie junginiai gali turėti didelės įtakos vandens

aplinkai, net jei šių cheminių medžiagų koncentracija labai nedidelė.

1.4 Kad būtų sėkmingai įgyvendinta Vandens pagrindų direktyva, EESRK siūlo direktyvos projektą sumaniai papildyti geriausios upių baseinų valdymo praktikos pavyzdžiais.

1.5 EESRK mano, kad švinas ir nikelis, kaip patvarios ir bioakumuliacinės medžiagos, turėtų būti priskirtos prie prioritetinių pavojingų medžiagų (PPM) siekiant per 20 metų laikotarpį nutraukti visų medžiagų išleidimą, net jei apskaičiuota, kad tai pareikalautų itin didelių sąnaudų.

1.6 EESRK mano, kad visuomenės parama ir dalyvavimas yra būtina sąlyga norint apsaugoti vandens išteklius, išsiaiškinti problemas ir rasti tinkamiausius jų sprendimo būdus bei nustatyti jų kainą. Be visuomenės paramos reguliavimo priemonės patirs nesėkmę. Pilietinei visuomenei tenka pagrindinis vaidmuo tinkamai įgyvendinant Vandens pagrindų direktyvą (VPD) ir padedant vyriausybėms pasiekti socialinių, aplinkos ir ekonominių aspektų, į kuriuos turi būti atsižvelgta, pusiausvyrą ⁽³⁾.

1.7 EESRK pažymi, kad būtina užtikrinti gerą vandens išteklių ekologinę ir cheminę būklę, kad būtų apsaugota žmonių sveikata, užtikrintas vandens tiekimas, išsaugotos natūralios ekosistemos ir biologinė įvairovė ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ SEC(2011) 1547 final.

⁽²⁾ Europos aplinkos agentūra, EAA techninė ataskaita Nr. 8/2011 „Pavojingos medžiagos Europos gėlame ir jūros vandenyje“ (angl. *Hazardous substances in Europe's fresh and marine waters*), apžvalga.

⁽³⁾ OL C 224, 2008 08 30, p. 67 ir OL C 97, 2007 04 28, p. 3.

⁽⁴⁾ OL C 248, 2011 08 25, p. 1.

1.8 EESRK pastebi, kad naująja direktyva turėtų būti supaprastinti ir palengvinti valstybių narių ataskaitų teikimo įpareigojimai.

2. Įžanga

2.1 Šioje nuomonėje nagrinėjamu direktyvos projektu siekiama iš dalies pakeisti Direktyvas 2000/60/EB ir 2008/105/EB dėl prioritетinių medžiagų vandens politikos srityje (išskyrus jūrų aplinką) atsižvelgiant į Vandens pagrindų direktyvos nuostatas:

- i. ne rečiau kaip kas ketverius metus peržiūrėti prioritетinių medžiagų sąrašą, prireikus nustatyti naujas prioritетines medžiagas (PM) arba naujas prioritетines pavojingas medžiagas (PPM);
- ii. nustatyti, kai tinkama, naujus paviršinio ir požeminio vandens, nuosėdų arba biotos aplinkos kokybės standartus (AKS) vadovaujantis naujausia informacija.

2.2 Ši peržiūra buvo atliekama talkinant darbo grupei ir vykdant plačias konsultacijas su Europos Komisijos, valstybių narių, suinteresuotųjų šalių (profesinės sąjungos ir NVO) ir Pavojų sveikatai ir aplinkai mokslinio komiteto (SAPMK) ekspertais.

2.3 Atlikus šį darbą ir šios srities poveikio vertinimą (SEC(2011)1547 final), dabartiniame direktyvos projekte prioritетinių medžiagų sąrašas išplėstas nuo 33 iki 48, pritaikius išsamiausią poveikio vertinime pasiūlytą sprendimą.

2.4 Direktyvos projekto tikslas – pasiekti gerą vidaus vandenų cheminę būklę, t. y. atitinkančią direktyvos projekto priede apibrėžtus aplinkos kokybės standartus:

- i. mažinant prioritетines medžiagas,
- ii. nutraukiant prioritетinių pavojingų medžiagų išleidimą per 20 metų laikotarpį nuo papildomos direktyvos priėmimo.

3. Bendrosios pastabos

3.1 EESRK tvirtai įsitikinęs, kad vanduo yra ne tik vartojimo produktas, bet ir vertingas gamtos išteklius, ypač svarbus ateities ir dabarties kartoms. Dėl šios priežasties ir dėl to, kad visoje ES naudojama daug taršą sukeliančių medžiagų, yra tikslinga nustatyti suderintus ir Europos Sąjungos lygmeniu šioms medžiagoms taikytinus aplinkos kokybės standartus (AKS).

3.2 Patvarios, bioakumuliacinės ir toksiškos medžiagos kelia ypatingų problemų dėl to, kad gali išlikti bet kokiame aplinkoje, gali būti pervežamos didelius nuotolius, yra aptinkamos beveik

visur aplinkoje ir yra patvarios. Šios medžiagos paprastai priskiriamos prie prioritетinių pavojingų medžiagų (PPM). Kadangi šios medžiagos gali užmaskuoti su kitomis medžiagomis susijusį vandens kokybės pagerėjimą, valstybėms narėms leidžiama šių medžiagų poveikio vandens cheminei būklei rezultatus pateikti atskirai.

3.3 Šios direktyvos įgyvendinimas grindžiamas upių baseinų valdymo planais ir galiausiai tenka valstybėms narėms. Šiomis aplinkybėmis Komisija atkreipia dėmesį į pavyzdinius atvejus ir pastebi bendrą pagerėjimą stebėsenos ir informacijos perdavimo srityje. Tačiau aišku ir tai, kad ne visos valstybės narės pasiekusios vienodą lygį⁽⁵⁾. Taigi šiuo požiūriu direktyva galėtų būti veiksmingesnė.

4. Konkrečios pastabos

4.1 Europos Komisija teisės aktus grindžia veikia pavojingumo nei rizikos sąvoka; taigi direktyvos projekte nustatytos tam tikros medžiagų koncentracijos ribos, tačiau nekalbama apie vandens aplinkoje esančių medžiagų, net jeigu jų koncentracija nedidelė, tarpusavio sąveikos riziką.

- i. Ši sąveikos rizika gali būti susijusi su cheminiais junginiais ir nanodalelėmis.
- ii. Moksliniu požiūriu šie reiškiniai dar nepakankamai ištirti, tačiau dėl jų toksiškumo kyla didelių įtarimų, kurie paskatino Europos aplinkos agentūrą parengti ataskaitą šiuo klausimu⁽⁶⁾.
- iii. Nors atrodo sudėtinga rengti teisės aktus dar nepakankamai ištirtoms sritims, vis dėlto dėl vandens ekosistemų ateities svarbu, kad Europos direktyva dėl prioritетinių medžiagų vandens politikos srityje parengtų valstybes nares nagrinėti šiuos reiškinius.

4.2 Nikelis ir švinas įtraukti į prioritетinių medžiagų sąrašą, tačiau nenurodyti kaip prioritетinės pavojingos medžiagos (PPM).

- i. Tačiau šios medžiagos yra patvarios (patvarumu ir buvimu visur ypač pasižymi nikelis) ir bioakumuliacinės, todėl turi būti įtrauktos į šį sąrašą pagal Europos Komisijos pateiktą prioritетinių pavojingų medžiagų apibrėžtį.
- ii. REACH reglamente šios medžiagos priskiriamos prie labai didelį susirūpinimą keliančių cheminių medžiagų, kurioms reikalingas leidimas, kadangi jos gali būti kancerogeninės, toksiškos reprodukcijai (1 ir 2 kategorijos CMR medžiagos) ir (arba) patvarios ir bioakumuliacinės.

⁽⁵⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Siekiant tausiojo vandens valdymo Europos Sąjungoje“, COM(2007) 128 final; Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai, COM(2009) 156 final.

⁽⁶⁾ EAA techninė ataskaita Nr. 8/2011.

- iii. Siekiant PPM apibrėžtį suderinti su REACH reglamentu, reikia šias medžiagas priskirti prie prioritetinių pavojingų medžiagų ir užsibrėžti tikslą per 20 metų laikotarpį nutraukti jų išleidimą į vandenį.

2012 m. gegužės 23 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Staffan NILSSON
